

หุ่นจำลองสภาพช่องปากแบบเสมือนจริง ใช้ฝึกตรวจคัดกรองรอยโรคมะเร็งในกลุ่มผู้สูงอายุ SIMULATION SYSTEM FOR ORAL CANCER SCREENING FOR THAI ELDERLY

นายจุมพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, ทพ.ดร.แมนสรวง วงศ์อภัย และคณะ
ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ จ.เชียงใหม่ สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

สื่อนวัตกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการฝึกอบรมทันตบุคลากร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ดูแลผู้สูงอายุและ อสม. ในชุมชน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจได้ง่าย เกิดทักษะมีความมั่นใจในหลักวิธีการตรวจจากหุ่นจำลองสภาพช่องปากแบบเสมือนจริงก่อนที่จะตรวจคัดกรองรอยโรคมะเร็งในกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นคนจริงๆ ในชุมชน และใช้ฝึกบันทึกข้อมูลภาพรอยโรคในตำแหน่งต่างๆ ด้วยมือถือ Smartphone ที่มี Application ในการตรวจคัดกรองรอยโรคมะเร็งช่องปากในกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ เห็นความสำคัญได้คิดค้นและพัฒนาขึ้นมา ในปี 2559 เนื่องจากการตรวจพบโรคมะเร็งในระยะแรกเริ่มและการได้รับการรักษาโดยเร็วจะทำให้อัตราการรอดชีวิตสูงขึ้น แต่สภาพปัญหาจำนวนทันตบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการเฝ้าระวังทางทันตสาธารณสุข จึงจำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ดูแลผู้สูงอายุและอสม. ที่อยู่ในชุมชน ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพให้สามารถตรวจคัดกรอง ลงบันทึกและการส่งต่อข้อมูลได้สะดวกรวดเร็วเพื่อให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ จึงได้ประดิษฐ์หุ่นจำลองสภาพช่องปากแบบเสมือนจริงขึ้นใช้ฝึกร่วมกับการใช้ Application ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากสื่อหุ่นจำลองที่เคยผลิตให้ในโครงการต่างๆ โดยคำนึงถึงความต้องการทางวิชาการของวิทยากรและความเป็นไปได้ทางวิชาช่างด้วยวิธีการหารือและพัฒนาปรับปรุงมาเป็นระยะๆ แล้วมีการทดสอบคุณสมบัติก่อนทำขึ้นมาจำนวน 10 ชุด ในปี 2560 ได้นำไปทดลองใช้อบรมทันตบุคลากร เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอสม.จำนวน 40 คน ให้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ที่ 4.29 จากคะแนน5 (พอใจมาก-มากที่สุด) ในเกือบทุกประเด็นพร้อมให้ข้อเสนอแนะว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่างๆ มีความถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจในเนื้อหาได้รวดเร็วและจดจำได้ดีได้ข้อสรุปที่ถูกต้องกระตุ้นให้เกิดการคิดประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่มีรูปแบบและองค์ประกอบที่น่าสนใจและทันสมัยแปลกใหม่ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนและมีความคงทนสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้เรื่อยๆ ได้นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนาแล้วได้ผลิตเพิ่มขึ้นจำนวน 25 ชุด ในปี 2561 ได้นำไปใช้ขยายผลโครงการในระดับจังหวัดในพื้นที่เขตสุขภาพที่1 และ 11 มีผู้เข้าอบรม220 คนต่อมาได้นำไปใช้ขยายผลโครงการในระดับอำเภอของ จ.เชียงราย มีผู้เข้าอบรม 662 คนปัจจุบันนี้มีหุ่นจำลองสภาพปากแบบเสมือนจริงไว้ให้จังหวัดยี่มเพียง 35 ชุดถ้าหากจะขยายผลโครงการให้ครอบคลุมทั้งประเทศ ทุกศูนย์อนามัยของกรมอนามัยควรมีไว้ให้จังหวัดในเขตพื้นที่ได้หมุนเวียนกันยี่มใช้ศูนย์อนามัยละ 30 ชุดจะเพียงพอต่อการสนับสนุนได้รวดเร็วและคล่องตัว